

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPUOLUN KONSERNIOHJE

Hyväksytty valtuustossa 9.6.2015

1. Sairaanhoidopiirin omistajapolitiikka

Kuntayhtymän omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kuntayhtymän pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kuntayhtymän pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkä-jännitteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kuntayhtymässä.

Omistajapolitiikassa määritetään kuntayhtymän strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kuntayhtymän omistajapoliittiset tavoitteet määritellään tarkemmin valtuuston päättämissä omistajapolitiikan linjauksissa.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kuntayhtymän konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kuntayhtymän tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kuntayhtymän yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

3. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntayhtymää ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymän osakkuusyhteisöissä kuntayhtymän edustajien tulee pyrkiä siihen, että kuntayhtymän konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntayhtymäkonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kuntayhtymän osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyseritystä ja osakkuusyhteyseritystä.

Kuntayhtymän tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt todetaan kunkin vuoden tilinpäätöksessä taseen liitetiedoissa.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kuntayhtymän valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntayhtymäkonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kuntayhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate). Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon tulee ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti sairaanhoitopiirin johtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen tai osakkuusyhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kuntayhtymän toimielinten toimivallanjako

Seuraavassa kuvattu toimivallanjako perustuu lainsäädäntöön, kuntayhtymän perussopimukseen, valtuuston hyväksymään hallintosääntöön ja hallituksen päätöksiin.

Valtuusto

- määrittelee kuntayhtymän tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset
- päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- hyväksyy konserniohjeet

Kuntayhtymän hallitus

- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- määrittelee kuntayhtymän strategiset tytär- ja osakkuusyhteisöt
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kuntayhtymän tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus on siirtänyt toimivaltaansa seuraavien tehtävien osalta alaiselleen hallintojaostolle.

Hallituksen päätökseen perustuen hallintojaosto

- määrittää tytär- ja osakkuusyhteisöjen toimielinten jäsenten osaamiskriteerit toimialoittain jokaisen yhteisön osalta
- nimeää edustajat strategisiksi määriteltyjen tytär- ja osakkuusyhteisöjen toimielimiin, yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- antaa ohjeet strategisiksi yhteisöiksi määriteltyjen yhteisöjen yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntayhtymää edustaville henkilöille kuntayhtymän kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä annettu kuntayhtymän muulle viranomaiselle

- seuraa kuntakonserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista yhtiön johdolle ja raportoi tarvittaessa kuntayhtymän hallitukselle.

Sairaanhoitopiirin johtaja

- johtaa kuntayhtymän hallituksen alaisena kuntayhtymän konsernipolitiikkaa
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kuntayhtymän hallitukselle
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kuntayhtymän hallitukselle
- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen toimielimiin, yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin edellä mainituin poikkeuksin (hallintojaosto nimeää edustajat strategisiksi määritettyihin yhteisöihin)

Tytäryhteisöjen hallinnossa toimivien valinta

- konserniyhteisön hallitukselta edellytetään jäsenten osaamiset yhdistäen seuraavien osaamiskriteerien täyttymistä:
  - yleinen talous-, liiketoiminta- ja johtamisosaaminen
  - kyseisen toimialan riittävä asiantuntemus
  - kyvykkyys arvioida toimivan johdon toimintaa sekä
  - strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista
  - jäsenten mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
  - kokonaisuutta – tiimiä – jossa jäsenten osaamiset täydentävät toisiaan.
- Kuntayhtymän edustajan oikeudet ja velvollisuudet,

Toiminnassaan konserniin kuuluvien yhteisöjen hallintoelimissä kuntayhtymän nimeämien edustajien tulee lainsäädännöstä tulevien velvoitteiden lisäksi ottaa huomioon konsernin etu ja toimia valtuuston konsernille asettamien kokonaistavoitteiden sekä konsernijohtolta mahdollisesti saamiensa toimintaohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto

Konsernijohtolla tarkoitetaan kuntayhtymän hallitusta ja sairaanhoitopiirin johtajaa. Konsernijohto vastaa konsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Hallintojaosto huolehtii hallituksen päätöksen mukaisesti tietyistä konsernin ohjaukseen ja –valvontaan liittyvistä tehtävistä.

7. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille

Tytäryhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen perustuu sairaanhoitopiirin strategiaan. Sairaanhoitopiirin johtaja tai hänen määräämänsä antaa tytäryhteisöille vuosittain tarvittavat suunnitteluohjeet seuraavan kalenterivuoden tavoiteasetannasta. Lähtökohtaisesti tytäryhteisön tavoiteasetanta kootaan sekä toiminnallisten

että taloudellisten tavoitteiden osalta tuloskortin muotoon. Tytäryhteisöjen toimiva johto laatii suunnitteluohjeiden perusteella ehdotuksen seuraavan kalenterivuoden sitoviksi toiminnallisiksi ja taloudellisiksi tavoitteiksi.

Sairaanhoitopiirin johtaja vastaa tytäryhteisön tavoite-ehdotuksen yhteensovittamisesta sairaanhoitopiirikonsernin muuhun tavoiteasetantaan.

8. Konserniraportointi

Raportoinnin perusta

Osakeyhtiölain 9 luvun 12 §:ssä säädetään osakeyhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudesta ja velvollisuudesta antaa tietoja osakkeenomistajalle yhtiöstä. Hallituksen ja toimitusjohtajan on yhtiökokouksessa osakkeenomistajan pyynnöstä annettava tarkempia tietoja seikoista, jotka voivat vaikuttaa kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin. Jos kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, velvollisuus koskee myös yhtiön taloudellista asemaa yleisemmin, mukaan lukien yhtiön suhde toiseen konserniyhtiöön. Tietoja ei kuitenkaan saa antaa, jos niiden antaminen tuottaisi yhtiölle olennaista haittaa. Yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tulee edellä mainitun säännöksen perusteella arvioida voidaanko yhtiön osakkeenomistajalle antaa hänen pyytämiään tietoja. Liikesalaisuuksien piiriin kuuluvaa tietoa voidaan luovuttaa osakkeenomistajalle vain, jos se on yhtiön edun mukaista ja kaikki muut osakkeenomistajat hyväksyvät tiedon antamisen.

Edellä tarkoitettu tietojensaantioikeus ei koske kunnallisessa osakeyhtiössä kuntalaisia eikä myöskään valtuutettuja vaan kunnan puhevaltaa käyttää kuntayhtymän hallitus, jolla on mahdollisuus kyselyoikeuteen tai oikeuden edelleen delegointiin. Kuntalain 83 §:n mukaan kunnan luottamushenkilöllä on kuitenkin oikeus saada kunnan konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia konserniohjeessa määritellyjä kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja. Tämä oikeus koskee kaikkia tämän konserniohjeen mukaisesti konsernijohtolle toimitettuja tietoja, mikäli salassapitoa koskevasta lainsäädännöstä ei muuta johdu.

Tytäryhtiön hallituksen tulee antaa emoyhtiön hallitukselle konsernin aseman arvioimiseksi sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot, koska kuntalain 114 §:n mukaan kuntayhtymän, jolla on kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitase liitteineen. Lisäksi kirjanpitolain mukaan tytäryhteisöllä ja osakkuusyrittelyksellä on velvollisuus antaa emoyhteisölle konsernitilinpäätöksen laatimista varten tarpeelliset tiedot.

Raportoinnin toteuttaminen käytännössä

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan sairaanhoitopiirille pääsääntöisesti kolmannesvuosittain (osavuositarkastukset). Raportointi toteutetaan hallintojaostolle. Hallintojaosto tai sen määräämä antaa tytäryhteisöille tarkemmat ohjeet siitä, miten raportointi käytännössä toteutetaan. Osavuositarkastuksissa raportoidaan tytäryhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma kyseiseen ajankohtaan mennessä sekä yhteisön toimivan johdon arvio

tavoitteiden toteutumisesta tilikaudella. Mikäli toteuma tai ennuste viittaa siihen, että tavoite on vaarassa jäädä toteutumatta tilikauden aikana, raportointi käsittää myös selvityksen tavoitteen toteutumisen varmistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä.

Konserniyhteisöjen tilikausi

Konserniyhteisöillä tulee pääsääntöisesti olla kalenterivuotta vastaava tilikausi. Mikäli tytäryhteisö noudattaa kalenterivuodesta poikkeavaa tilikautta, on kuntayhtymän haettava kirjanpitolautakunnan kuntajaoston poikkeuslupa tytäryhteisön yhdistelystä kalenterivuodesta poiketen konsernitilinpäätökseen.

Konsernissa sovellettavat tilipuitteet ja tilinpäätöskaavat

Tietosisällöltään yhtenevien tilien osalta pyritään yhdenmukaiseen nimikkeistöön. Tilinpäätösyhdistelyä konsernitilinpäätöksessä voidaan auttaa vastaavuustaulukoilla. Kuntayhtymä noudattaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vahvistamia tilinpäätöskaavoja. Muut konserniyhteisöt noudattavat kirjanpitoasetuksen mukaisia kaavoja toiminnan luonteesta riippuen.

Kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteet

Kaikissa kuntayhtymäkonserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita. Kuntayhtymän osalta kirjanpitolakia noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeisiin ja lausuntoihin perustuen. Muissa konserniyhteisöissä noudatetaan kirjanpitolautakunnan ohjeistusta.

Ohje tietojen antamisesta konsernitilinpäätöksen laatimiseksi

Sairaanhoitopiiri antaa vuosittain tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyvästä raportoinnista.

Ohjeeseen otetaan

konsernitilinpäätöksen laadinta-aikataulu, tiedonannon määräajat, pyydettävät asiakirjat ja mahdolliset lomakepohjat tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa. Yhteisöt, joilta tytäryhteisöjen lisäksi pyydetään tiedot konsernitaseen ja liitetietojen laatimiseksi, ovat osakkuusyhteisöt ja yhteisöt, joissa kuntayhtymällä on merkittävä omistusosuus.

Konserniyhteisöjen perustietoja (yhtiöjärjestykset, osakassopimukset, kauppakirjat) säilytetään sairaanhoitopiirin sopimusrekisterin yhteydessä.

9. Keskitetyt konsernitoiminnot

9.1 Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus

Keskitetysti järjestetyillä palveluilla tarkoitetaan niitä palveluja, joita konsernissa tuotetaan vain yhdessä yksikössä. Hallintojaosto määrittelee, mitkä palvelut ovat keskitetysti järjestettyjä palveluita. Keskitettyt toiminnot järjestetään niin, että tavoiteltavat toiminnalliset ja taloudelliset edut saavutetaan. Siksi konserniyhteisöjen tulee ensisijaisesti hankkia keskitetyt toiminnot konsernihallinnosta ja toissijaisesti erillisillä ratkaisuilla. Erillisten ratkaisujen hankinta edellyttää konserniohjeen pyytämistä jäljempänä kuvatulla tavalla. Konserniyhteisöjen on selvitettävä palveluja hankkiessaan konsernin palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Ulkopuolinen hankinta on perusteltava ja siitä on oltava riittävä selvitys, joka on saatettava konsernijohtoon tiedoksi.

9.2. Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

9.2.1. Konsernin sisäiset hankinnat

Hankinnoissa on otettava huomioon hankintalainsäädännön asettama hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus sekä se, että konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten tai muun velvoittavan lainsäädännön asettamat reunaehdot ja rajoitukset otetaan huomioon.

9.2.2. Hankintayhteistyö

Hankintayhteistyöllä tavoitellaan toiminnallisia ja taloudellisia etuja. Hankintoja suunniteltaessa on tämän vuoksi perusteltua selvittää hankintayhteistyömahdollisuudet sekä konsernin kannalta kokonaistaloudellisesti edullisin toteutustapa. Tytäryhteisöt hyödyntävät toiminnassaan konsernin keskitetysti kilpailuttamia puitesopimuksia.

Konsernissa noudatetaan yhtenäisiä hankintaohjeita.

9.3. Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

Koko konsernin maksuvalmiutta hoidetaan yhteisen konsernitilin kautta. Talusjohtaja vastaa tilin hallinnoimisesta ja likviditeetin hankkimisesta sekä ylijäämien sijoittamisesta. Kuntayhtymän ja tiliin liittyvien yhteisöjen kanssa tehdään sopimukset, joissa sovitaan tilin sisäisistä veloitus- ja hyvityskoroista ja luottolimiiteistä.

Kuntayhtymä voi sijoittaa varojaan konsernin päämääriä tukeviin tehtäviin ja antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhteisöille tällaisiin kohteisiin.

9.3.1. Yhteinen lainanotto

Lainan ottamisessa konsernin tytäryhteisöillä on neuvottelovelvoite konsernijohtoon kanssa, jolloin voidaan sopia yhteistoiminnasta lainanotossa.

9.3.2. Takauksen ja vakuuden antaminen

Kuntayhtymä voi antaa takauksen tai muun vakuuden tytär- ja osakkuusyhteisöille edellyttäen, että päätökseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, ja että kuntayhtymän edut on turvattu riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntayhtymä voi lisäksi myöntää valtuuston erikseen tekemällä päätöksellä tytäryhteisölleen omavelkaisen takauksen tai rahoituslainan ilman riskit kattavia vastavakuuksia seuraavien edellytysten toteutuessa:

- a) kuntayhtymä omistaa enemmistön yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänivallasta
- b) rahoitus on kilpailutettu osana sairaanhoitopiirikonsernin rahoitusta ja
- c) rahoitusvastuu liittyy tytäryhteisön sellaisen palvelun tuottamiseen tai toimintaan, jonka ostajana tai hyödyntäjänä on kokonaan tai osittain Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
- d) takauksen tai rahoituslainan taloudellinen riski ei ole kuntayhtymän kannalta merkittävä

Takauksen tai vakuuden antamisen yhteydessä on lisäksi varmistettava, ettei kyseessä ole valtioneuvoston sääntelyn tai kuntalain vastainen menettely. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä ja tytäryhteisön toimissa hankintalain mukaisena sidosyksikkönä lähtökohtana on, ettei sääntely aiheuta estettä takauksen ja vakuuden antamiselle.

9.4. Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöjen työnantajaedunvalvonta hoidetaan AVAINTA ry:ssä ja työeläkevakuuttaminen Kevassa, ellei toiminnan laatu ja tytäryhteisön etu muuta edellytä. Konsernijohto voi antaa perustellusta syystä luvan poikkeamiseen.

9.5. Riskienhallinta

Kuntayhtymän riskienhallintasuunnitelmaan sisällytetään soveltuvin osin konserniyhteisöt. Kuntayhtymän riskienhallinnan vastuuhenkilöt konsultoivat ja koordinoivat tytäryhteisöjä riskikartoituksen tekemisessä ja antavat ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Tytäryhteisöt toteuttavat oman riskikartoituksensa tämän ohjeistuksen perusteella.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

10. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

10.1. Konsernin valvonta

Valvonnan tarkoituksena on edistää tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta jakautuu ulkoiseen tarkastukseen sekä sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen.

10.1.1 Ulkoinen tarkastus

Ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta, kuntayhtymätarkastaja ja tilintarkastajat. Tarkastuksen kohteena ovat kuntayhtymän hallitus, sen alaiset toimielimet, sairaanhoitopiirin johtaja ja muut johtavat viranhaltijat ja muu hallinto. Ulkoinen tarkastus on toimivasta johdosta ja kuntayhtymän muusta organisaatiosta riippumatonta.

10.1.2 Sisäinen valvonta ja tarkastus

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sen avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden

toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on osa kaikkea esimiestyötä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on hallituksella. Sairaanhoidopiirin johtajalla on kokonaisvastuu kuntayhtymän sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta. Sairaanhoidopiirin johtaja päättää sisäisen tarkastuksen vuosittaisesta työohjelmasta. Sisäisen tarkastajan olemassaolo ei vähennä esimiesten velvollisuutta toteuttaa sisäistä tarkkailua.

10.2. Tilintarkastajan valinta

Konserniohjauksen tukemiseksi kuntayhtymän tytäryhteisöihin on valittava kuntayhtymän tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön kanssa samaan yhtiöryhmään kuuluva KHT- tai HTM-yhteisö mikäli tällainen kuuluu samaan yhtiöryhmään.

10.3. Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet:

- huolehtimalla kuntayhtymäkonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valmistelemalla tilintarkastuksen tarjouspyynnön- ja vertailun
- tekemällä ehdotuksen tytäryhteisöjä tarkastavista tilintarkastajayhteisöistä ja tilintarkastajista
- tekemällä kannanotot koko kuntakonsernia koskevissa tarkastukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tarkastuslautakunnalla ja sen alaisella henkilöstöllä on oikeus saada selvityksiä konserniyhteisöjen taloudesta ja toiminnasta ja käydä tutustumassa konserniyhteisöjen toimintaan.

11. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan on hankittava kuntayhtymän ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- henkilöstön vähentämiseen tai lomauttamiseen tähtäävien yhteistoimintamenettelyjen käynnistäminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

12. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kuntayhtymän on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kuntayhtymän tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kuntayhtymän puolella kuntayhtymän hallitus ja sairaanhoitopiirin johtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset. Luottamushenkilöiden tietojensaantioikeudesta on määrätty edellä kohdassa 8.